

МИНИСТЕРСТВО ОБРАЗОВАНИЯ РЕСПУБЛИКИ БЕЛАРУСЬ
БЕЛОРУССКИЙ ГОСУДАРСТВЕННЫЙ УНИВЕРСИТЕТ
ФАКУЛЬТЕТ ГЕОГРАФИИ И ГЕОИНФОРМАТИКИ
Кафедра почвоведения и геоинформационных систем

ПАВЛЮЩИК
Денис Александрович

**ГЕНЕТИКО-ГЕОГРАФИЧЕСКИЕ ОСОБЕННОСТИ
ТЕРРИТОРИАЛЬНОГО РАСПРЕДЕЛЕНИЯ ФИЗИЧЕСКИХ СВОЙСТВ
ПОЧВ БЕЛАРУСИ**

Дипломная работа

Научный руководитель:
Доктор сельскохозяйственных
наук, профессор
Ю.В. Пуятин

Допущена к защите
« ____ » _____ 2025 г.
Зав. кафедрой почвоведения и ГИС
кандидат сельскохозяйственных наук,
доцент А.Н. Червань

Минск, 2025

РЕФЕРАТ

УДК 631.43

Павлющик, Д. А. Генетико-географические особенности территориального распределения физических свойств почв Беларуси (дипломная работа) / Д. А. Павлющик. – Минск, 2025. – 66 с.

Библиография: ист. 25, табл. 2, рис. 3.

Почвы, гранулометрический состав, водопроницаемость, влагоёмкость, рельеф, климат, радиоцезий, дерново-подзолистые почвы, дерново-карбонатные почвы.

В работе рассмотрены физические свойства почв Беларуси в генетико-географическом контексте. Проведен анализ водопроницаемости, влагоёмкости, агрегатного состояния, водоподъёмной способности и других показателей в зависимости от гранулометрического состава. Особое внимание уделено влиянию природных и антропогенных факторов, таких как климат, рельеф, растительность, мелиорация и радиоактивное загрязнение, на формирование и изменение этих свойств.

Цель исследования – выявление закономерностей территориального распределения физических свойств почв Беларуси с учётом их генетико-географических особенностей.

Объект исследования – почвенный покров Республики Беларусь.

Предмет исследования – физические свойства почв (водные и структурные) в зависимости от гранулометрического состава и условий формирования.

Ожидаемые результаты: дана комплексная характеристика водно-физических свойств почв, установлены зависимости между их параметрами и природными условиями, выделены особенности дерново-подзолистых, аллювиальных и дерново-карбонатных почв. Показана связь между загрязнением радиоцезием и гранулометрическим составом. Представленные данные могут быть использованы в почвенном картографировании, агрономическом районировании и экологическом мониторинге.

Результаты работы «Генетико-географические особенности территориального распределения физических свойств почв Беларуси» могут быть использованы в исследовательской и прикладной деятельности при выполнении задач, связанных с почвенным картографированием, агроэкологическим районированием, мониторингом деградационных процессов и оценкой почвенного потенциала территорий.

РЭФЕРАТ

Паўлюшчык, Д. А. Генетыка-геаграфічныя асаблівасці тэрытарыяльнага размеркавання фізічных уласцівасцей глеб Беларусі (дыпломная работа) / Д. А. Паўлюшчык. – Мінск, 2025. – 66 с.

Бібліяграфія: крыніц 25, табл. 2, рыс. 3.

Глебы, грануламетрычны склад, водапранікальнасць, вільгацяёмістасць, рэльеф, клімат, радыёцэзій, дзярнова-падзолістыя глебы, дзярнова-карбанатныя глебы.

У рабоце разгледжаны фізічныя ўласцівасці глеб Беларусі ў генетыка-геаграфічным кантэксце. Праведзены аналіз водапранікальнасці, вільгацяёмістасці, агрэгатнага стану, водапад'ёмнай здольнасці і іншых паказчыкаў у залежнасці ад грануламетрычнага складу. Асаблівая ўвага нададзена ўплыву прыродных і антрапагенных фактараў, такіх як клімат, рэльеф, расліннасць, меліярацыя і радыеактыўнае забруджванне, на фарміраванне і змену гэтых уласцівасцей.

Мэта даследавання – выяўленне заканамернасцей тэрытарыяльнага размеркавання фізічных уласцівасцей глеб Беларусі з улікам іх генетыка-геаграфічных асаблівасцей.

Аб'ект даследавання – глебавае покрыва Рэспублікі Беларусь.

Прадмет даследавання – фізічныя ўласцівасці глеб (водныя і структурныя) у залежнасці ад грануламетрычнага складу і ўмоў фарміравання.

Чаканыя вынікі: дадзена комплексная характарыстыка водна-фізічных уласцівасцей глеб, выяўлены залежнасці паміж іх параметрамі і прыроднымі ўмовамі, вылучаны асаблівасці дзярнова-падзолістых, алювіяльных і дзярнова-карбанатных глеб. Паказана сувязь паміж забруджваннем радыёцэзіем і грануламетрычным складам. Прадстаўленыя даныя могуць быць выкарыстаны пры глебавым картаграфаванні, аграэкалагічным раянаванні і экалагічным маніторынгу.

Вынікі работы «Генетыка-геаграфічныя асаблівасці тэрытарыяльнага размеркавання фізічных уласцівасцей глеб Беларусі» могуць быць выкарыстаны ў даследчай і прыкладной дзейнасці пры выкананні задач, звязаных з глебавым картаграфаваннем, аграэкалагічным раянаваннем, маніторынгам дэградацыйных працэсаў і ацэнкай глебавага патэнцыялу тэрыторый.

ABSTRACT

Pavlyushchik, D. A. Genetic and geographical features of the territorial distribution of physical properties of soils in Belarus (diploma thesis) / D. A. Pavlyushchik. – Minsk, 2025. – 66 p.

Bibliography: 25 sources, 2 tables, 3 figures.

Soils, granulometric composition, water permeability, moisture capacity, relief, climate, radiocesium, sod-podzolic soils, sod-carbonate soils.

This thesis examines the physical properties of Belarusian soils in a genetic and geographical context. It analyzes water permeability, moisture capacity, aggregation state, capillary rise capacity, and other indicators depending on granulometric composition. Special attention is paid to the influence of natural and anthropogenic factors—such as climate, relief, vegetation, land reclamation, and radioactive contamination—on the formation and alteration of these properties.

The aim of the research is to identify patterns in the territorial distribution of physical soil properties in Belarus, taking into account their genetic and geographical characteristics.

Object of research – the soil cover of the Republic of Belarus.

Subject of research – physical properties of soils (hydrological and structural) depending on granulometric composition and formation conditions.

Expected results: a comprehensive characterization of soil water-physical properties is presented, relationships between these properties and environmental conditions are identified, and features of sod-podzolic, alluvial, and sod-carbonate soils are described. A correlation between radiocesium contamination and granulometric composition is demonstrated. The results can be used for soil mapping, agroecological zoning, and environmental monitoring.

The findings of the study “Genetic and geographical features of the territorial distribution of physical properties of soils in Belarus” can be applied in the research and applied activities of the Institute of Soil Science and Agrochemistry in solving tasks related to soil mapping, agroecological zoning, degradation process monitoring, and assessment of soil potential in different regions.